UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XII. De quatuor fratribus monachis, qui Longi dicebantur, quibus infensus fuit Theophilus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Visual Library

A

Caput XII.

De quatuor fratribus monachis, qui Longi dicebantur, quibus infenſus fuit Theophilus.

AC fortaſſis penitus extincta fuiſſet hæc quæſtio, niſi illam jam ſopitam Theophilus ob privatas inimicitias denuo excitaſſet, dum inſidias ſtruit Ammonio, Dioſcoro, Euſebio atq; Euthymio, qui Longi vulgo dicebantur: quos quidem, cum fratres eſſent, celebres exſtitiſſe inter eos qui apud Scetim philoſophabantur, ex ſuperioribus cognovimus. Hi enim præ cæteris Ægypti monachis, Theophilo chari erant: eosq; in contubernio & familiari congreſſu ut plurimum habebat. Deniq; Dioſcorum etiam Hermopolis Epiſcopum conſtituit. Odium vero adverſus eos concepit, ex inimicitiis ab ipſo ſuſceptis cum Iſidoro, quem mortuo Nectario, ad Epiſcopatum urbis Conſtantinopolitanæ promovere ſtuduerat. Sunt enim qui dicant, mulierem quandam ex Manichæorũ ſecta ad Eccleſiam Catholicam tranſiiſſe. Theophilus vero, perinde quaſi ea mulier temere atq; inconſulte ſacra myſteria participaſſet, antequam priori hæreſi renuntiaviſſet, eum qui tunc erat Archipresbyter, objurgavit. Nam & ei infenſus erat aliunde. At Petrus, id enim nomen erat Archipresbytero, mulierem ex præſcripto legum Eccleſiæ, & ex conſenſu ipſius Theophili, communicaſſe affirmabat: ejusque rei Iſidorum teſtem eſſe dicebat. Hic vero tum quidem aberat, Romam miſſus à Theophilo. Sed poſtea reverſus, Petrum vera dixiſſe teſtatus eſt. Tum vero indignatus Theophilus, quaſi calumniam paſſus eſſet, utrumq; Eccleſia ejecit. Atq; hæc quidem dicuntur à quibuſdam. Ego vero ex quodam viro fide digno, qui cum ſupradictis monachis tunc verſatus fuerat, audivi duas fuiſſe cauſas Theophilo odii ac ſimultatis adverſus Iſidorum. Alteram Iſidoro communem cum Petro Presbytero; eo quod ambo teſtificari recuſaſſent, ſororem Theophili à neſcio quo hæredem ſcriptam fuiſſe. Privatam alteram, quòd Iſidorus ex pecuniis, quæ ad ipſum tanquam ad curatorem pauperum multæ afferebantur, Theophilo aliquid accipere conanti, utpote aliis jam conſumptis in ſtructuras Eccleſiarum,

Κεφ. ιβʹ.

Περὶ τῶν τεσσάρων ἀδελφῶν ἀσκητῶν, τῶν μακρῶν λεγομένων, οἷς δι᾽ ἔχθραν ἐγένετο ὁ Θεόφιλος.

Ἴσως δ᾽ ἂν καὶ ἤδε ἡ ζήτησις παντελῶς τότε διελύθη, εἰ μὴ πεπαυμένην ἤδη δι᾽ ἔχθραν ἰδίαν ἐκίνησε Θεόφιλος, ἐπιβουλεύων Ἀμμωνίῳ καὶ Διοσκόρῳ, Εὐσεβίῳ τε καὶ Εὐθυμίῳ, τοῖς ἐπίκλην μακροῖς· οὓς ἀδελφοὺς ὄντας, εὐδοκίμους γενέσθαι παρὰ τοῖς ἐν Σκήτει B φιλοσοφοῦσιν ἐκ τῶν πρόσθεν εἰρήκαμεν. οὗτοι γὰρ ἦσαν αὐτῷ τὰ μάλιστα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μοναχῶν κεχαρισμένοι, καὶ τὰ πολλὰ συνομιλοῦς καὶ συνοίκους αὐτοὺς ἐποιεῖτο· τὸν δὲ Διόσκορον καὶ τῆς Ἑρμουπόλεως ἐπίσκοπον κατέστησεν. εἰς μῖσος δὲ αὐτοῖς κατέστη ἐκ τῆς πρὸς Ἰσίδωρον ἔχθρας, ὃν μετὰ Νεκτάριον ἐν Κωνσταντινουπόλει χειροτονεῖν ἐσπούδαζεν. οἱ μὲν γάρ φασιν, ὡς γυνή τις ἐκ τῆς μανιχαίων αἱρέσεως μετέθετο πρὸς τὴν καθόλου ἐκκλησίαν· ὡς ἀπερισκέπτως δὲ ταύτης κοινωνησάσης μυστηρίων πρὶν ἀπαγο- C ρεῦσαι τὴν προτέραν αἵρεσιν, ἐπετίμα Θεόφιλος τὸν τότε ἀρχιπρεσβύτερον· ἀπηχθάνετο γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλως· ὁ δὲ Πέτρος, τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα αὐτῷ, καὶ κατὰ τὸν νόμον τῆς ἐκκλησίας, καὶ γνώμῃ Θεοφίλου κεκοινωνηκέναι τὸ γύναιον ἰσχυρίζετο· καὶ μάρτυρα τούτων, Ἰσίδωρον ἔλεγεν· ὁ δὲ, ἔτυχε μὲν τότε ὡς Ῥώμην ἀποσταλείς· ἐπανελθὼν δὲ, ἀληθῆ λέγειν τὸν Πέτρον ἐμαρτύρησεν· ὡς συκοφαντηθεὶς δὲ Θεόφιλος χαλεπήνας, ἄμφω τῆς ἐκκλησίας ἐξήλασε· καὶ οἱ μὲν ταῦτα D λέγουσι· τῶν γε μὴν συγγενομένων τότε τοῖς μοναχοῖς ἀνδρὸς οὐκ ἀπιστεῖσθαι ἐπυθόμην, διττὴν αἰτίαν Θεοφίλου γενέσθαι τῆς πρὸς Ἰσίδωρον δυσμενείας· κοινὴν μὲν αὐτῷ τε καὶ Πέτρῳ τῷ πρεσβυτέρῳ, καθότι μαρτυρῆσαι παρῃτήσαντο, ὡς τῆς Θεοφίλου ἀδελφῆς πρὸς τοῦ κληρονόμου γραφείσης· ἰδίαν δὲ, καθὸ χρημάτων αὐτῷ πολλῶν προσφερομένων ὡς ἐπιτρόπῳ πτωχῶν, ἐπιχειροῦντι Θεοφίλῳ τοῦτον λαμβάνειν ὡς δεδαπανημένῳ εἰς οἰκοδομὰς ἐκκλησιῶν,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

οὐκ ἐνεδίδου· ἄμεινον εἶναι λέγων τὰ σώματα τῶν καμνόντων, ἃ ναοὺς θεοῦ κυριώτερον νοεῖν ἐστι, δι' οὓς καὶ τὰ χρήματα παρείχετο, ταῖς προσηκούσαις θεραπείαις ἀνανεοῦν, ἢ τοίχους οἰκοδομεῖν· ἀλλ' εἴτε ἐντεῦθεν, εἴτε ἐξ αἰτίας ἑτέρας, ἀφαιρεθεὶς παρὰ Θεοφίλου τῆς κοινωνίας Ἰσίδωρος, ἦλθεν εἰς σκῆτιν, ὡς πρὸς ἑταίρους τοὺς ἐνθάδε μοναχούς· παραλαβὼν δέ τινας Ἀμμώνιος, παρεγένετο πρὸς Θεόφιλον, καὶ τὴν κοινωνίαν ἀποδοῦναι Ἰσιδώρῳ ἐδεῖτο· ὁ δέ, τότε μὲν προθύμως ὑποσχέσθαι λέγεται· χρόνου δὲ διαγενομένου, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς πλέον ἠνύετο, δῆλος δὲ ἐγεγόνει Θεόφιλος παρακρουόμενος, σπουδαιότερόν πως αὐτῷ προσελθόντες, ἀπήτουν τὴν ὑπόσχεσιν πληροῦν· ὁ δέ, τινὰ τῶν μοναχῶν ἐν δημοσίᾳ φρουρᾷ ποιεῖ, ὥστε φόβον τοῖς ἄλλοις ἐμβαλεῖν· ἥμαρτε δὲ τούτου· ὁ γὰρ Ἀμμώνιος ἅμα πᾶσι τοῖς σὺν αὐτῷ μοναχοῖς, δόξαντες τοῖς προεστῶσι τῆς φρουρᾶς εἰς μετάδοσιν ἐπιτηδείων τοῖς καθειργμένοις ἐλθεῖν, ἑτοίμως ἔνδον εἰσεδέχθησαν· εἰσελθόντες δέ, οὐκέτι ἐξιέναι ὑπείχοντο· μαθὼν δὲ τάδε Θεόφιλος, ἐδήλου πρὸς ἑαυτὸν καλῶν τοὺς ἄνδρας· οἱ δέ, τὰ μὲν πρῶτα, αὐτὸν παραγενόμενον σφᾶς ἐξάγειν ἠξίουν· μὴ δὲ γὰρ εἶναι δίκαιον δημοσίᾳ ὑβρισμένους, λάθρα τῆς φρουρᾶς ἀνίεσθαι· ὕστερον δὲ ἐνδόντες, ὡς αὐτὸν ἦλθον· παραιτησαμένους δὲ αὐτούς, ὡς οὐ περαιτέρω λυπήσων, ἀπέπεμψεν· καθ' ἑαυτὸν δὲ ἐδάκνετο, καὶ ἠγανάκτει, καὶ κακῶς ποιεῖν ἐπεβούλευεν· ἀπορῶν δὲ ὅ, τι δράσειεν αὐτοὺς κακόν, ἀκτήμονας ὄντας, καὶ πάντων πλὴν σοφίας ὑπερορῶντας, ἔγνω περὶ τὴν ἡσυχίαν βλάψαι· καὶ ἐπεὶ ἠπίστατο ἐξ ὧν αὐτῷ συνόντες διελέγοντο, μεμφομένους τοῖς ἀνθρωπόμορφον τὸν θεὸν δοξάζουσιν, ὡς τὰ Ὠριγένους φρονοῦντας, συνέκρουσε πρὸς τὸ μοναχικὸν πλῆθος, ἄλλως ἔχον δόξης· ἐκ τούτου δὲ δεινή τις ἔρις ἐν τοῖς μοναχοῖς ἐκράτει· καὶ τὰς διαλέξεις οὐκ ἐν κόσμῳ πρὸς ἑαυτοὺς ποιούμενοι, πείθειν ἀλλήλους οὐκ ἠξίουν· ἀλλ' εἰς ὕβρεις καθίσαντο· καὶ οἱ μὲν τοὺς ἀσώματον τὸν θεὸν ὁριζομένους,

A concedere noluiſſet: præſtabilius eſſe dicens, ægrorum corpora convenienti cura reficere atque inſtaurare, quæ Dei templa potius exiſtimanda ſunt, & quorum gratiâ præbitæ eſſent pecuniæ, quàm parietes exſtruere. Verum ſive ob hanc, ſive ob aliam cauſam Iſidorus à Theophilo communione privatus, ad monachos Scetis, tanquam ad ſodales ſuos, perrexit. Tunc Ammonius aſſumptis ſecum quibusdam, ad Theophilum profectus eſt. Utque Iſidoro communionem reſtitueret rogavit. Ille tum quidem id ſe facturum prompte polli-
B citus eſſe dicitur. Elapſo autem tempore, cum nihil amplius proficerent, & manifeſte patuiſſet Theophilum nihil aliud quam fallere, ipſum adeuntes, impenſiùs flagitarunt ut promiſſa præſtaret. Verum Theophilus unum ex monachis cuſtodiæ publicæ mancipavit, quo reliquis terrorem injiceret. Sed ſpes eum fefellit. Ammonius enim & cuncti qui cum illo erant monachi, cum cuſtos carceris eos ad neceſſaria vinctis ſubminiſtranda venire exiſtimaſſet, facile intrò admiſſi ſunt. Ingreſſi vero,
C exire poſtea noluerunt. Quo cognito, Theophilus eos ad ſe acceſſit. Illi initio quidem poſcebant, ut ipſe adveniens, illinc ipſos educeret. Neque enim æquum eſſe, ut publice contumelia affecti, clam ex carcere dimitterentur. Poſtmodum vero cedentes, ſe ad illum contulerunt. Ille petitâ ab eis veniâ, ſic eos dimiſit, quaſi nulla deinceps moleſtia illos affecturus. Intra ſe tamen fremens indignabatur, & malo eos afficere cogitabat. Cumq; dubius hæreret, quonam modo nocere poſſet hominibus qui nihil poſſidebant, & qui omnia præter philoſophiam aſpernabantur, quietem
D illorum turbare ſtatuit. Et quoniam ex ſermonibus quos cum illis habuerat dum apud ipſum eſſent, norat illos, utpote Origenis ſectatores, opinionem illorum qui Deum humana forma præditum eſſe dicebant, reprehendere, commiſit eos cum multitudine monachorum qui aliter ſentiebant. Hinc vero graviſſima contentio inter monachos exorta eſt. Neque enim compoſitis ad modeſtiam diſputationibus perſuadere ſibi invicem conabantur: ſed mutuis ſe conviciis inceſſebant. Atq; hi quidem, eos qui Deum incorporeum aſſerebant,

Origeniſtas vocabant : illi vero, eos A qui contra ſentirent, Anthropomorphianos.

Caput XIII.

Quomodo iidem monachi ad Ioannem confugerint, ob ſingularem ejus virtutem, & quomodo hac de cauſa Theophilus adverſus Ioannem inſurrexerit.

PORRO Dioſcorus & Ammonius ac reliqui, cognitis Theophili inſidiis, Hieroſolymam ſe contulerunt; atq; inde perrexerunt Scythopolim; commodum ſibi ejus loci domicilium fore arbitrati, ob copiam palmarum, quarum foliis ad conſueta monachorum opera utebantur. Sequebantur enim illos viri circiter octoginta. Eodem tempore Theophilus quoſdam miſit Conſtantinopolim, qui & calumnias adverſus illos præſtruerunt, & ſi quid illi ab Imperatore peterent, ipſi obſiſterent. Quæ cum didiciſſet Ammonius & qui cum illo erant, Conſtantinopolim navigarunt, comitante eos Iſidoro. Junctique inter ſe, id perficere ſtudebant, ut coram Imperatore judice & Ioanne Epiſcopo, inſidiæ ipſis comparatæ convincerentur. Etenim arbitrabantur, hunc utpote juſtę libertatis ſtudioſum, in iis quæ juſta eſſent, poſſe ipſis opitulari. Joannes vero illos ad ſe venientes benigne excepit, & in pretio habuit, & in Eccleſia orare nequaquam prohibuit. Cum illis tamen haudquaquam communicandum ſibi eſſe exiſtimavit, propterea quòd ante cauſam cognitam id fieri non liceret. Cæterum ſcripſit Theophilo, ut communionem illis reſtitueret, quippe qui de Deo recte ſentirent : vel ſi cauſam eorum in judicio examinandam putaret, mitteret aliquem qui accuſatoris partes ſuſtineret. Verum Theophilus nihil reſcripſit. Elapſo deinde haud modico tempore, cum Auguſta in publicum procederet, accedentes ad eam qui cum Ammonio erant, de inſidiis quas Theophilus ipſis ſtruxiſſet conqueſti ſunt. Illa cum eos inſidiis circumventos eſſe probe ſciret, honoris causâ ſubſtitit. Et extra Imperiale vehiculum proſpiciens, capite inclinato annuit : benedicite, inquiens, & orate pro Imperatore, & pro me ac liberis

ὠριγενιαστὰς ἀπεκάλουν· οἱ δὲ, ἀνθρωπομορφιανοὺς, τοὺς ἐναντίως φρονοῦντας.

Κεφ. ιγ´.

Ὡς οἱ αὐτοὶ μοναχοὶ διὰ τὸν ζῆλον ἰωάννου, αὐτῷ προσχωροῦσι· καὶ ὡς ἐντεῦθεν ἀχθεσθεὶς θεόφιλος, κατὰ ἰωάννου ὁπλίζεται.

Αἰσθόμενοι δὲ τῆς ἐπιβουλῆς οἱ περὶ B διόσκορον καὶ ἀμμώνιον, ἀνεχώρησαν εἰς ἱεροσόλυμα· κἀκεῖθεν εἰς σκυθόπολιν ᾖκον, ἐπιτηδείαν ἡγησάμενοι τὴν ἐνθάδε οἴκησιν διὰ τοὺς πολλοὺς φοίνικας, ὧν τοῖς φύλλοις ἐχρῶντο πρὸς τὰ εἰωθότα τοῖς μοναχοῖς ἔργα· εἵποντο γὰρ αὐτοῖς ἀμφὶ ἄνδρες ὀγδοήκοντα· ἐν τούτῳ δὲ θεόφιλος πέμπει τινὰς εἰς κωνσταντινούπολιν, ἅμα τε κατ᾽ αὐτῶν διαβολὰς προπαρασκευάσοντας, καὶ εἰ βασιλέως περί του δέοιντο, ἀντιπράξοντας· μαθόντες δὲ τάδε οἱ ἀμφὶ τὸν ἀμμώνιον, ἀπέπλευσαν εἰς κωνσταντινού- C πολιν· σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἰσίδωρος· κοινῇ τε ἐσπούδαζον, παρὰ βασιλεῖ κριτῇ καὶ ἰωάννῃ τῷ ἐπισκόπῳ ἐλέγχεσθαι τὰς κατ᾽ αὐτῶν ἐπιβουλάς· ᾤοντο γὰρ ἐνδίκου παρρησίας αὐτὸν ἐπιμελούμενον, δύνασθαι τὰ δίκαια βοηθεῖν αὐτοῖς· ὁ δὲ, προσελθόντας αὐτῷ τοὺς ἄνδρας, φιλοφρόνως ἐδέξατο, καὶ ἐν τιμῇ εἶχε, καὶ εὔχεσθαι ἐπὶ ἐκκλησίας οὐ διεκώλυσε· κοινωνεῖν δὲ μυστηρίων αὐτοῖς οὐχ ἡγήσατο, ὡς οὐ θεμιτὸν πρὸ διαγνώσεως τοῦτο ποιεῖν· ἔγραψε δὲ θεοφίλῳ, κοι- D νωνίαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι ὡς ὀρθῶς περὶ θεοῦ δοξάζουσιν· εἰ δὲ δίκη δέοι κρίνεσθαι τὰ κατ᾽ αὐτοὺς, ἀποστέλλειν ὃν αὐτῷ δοκεῖ δικασόμενον· ὁ δὲ, οὐδὲν ἀντεδήλωσε· χρόνου δὲ πολλοῦ διαγενομένου, προϊούσῃ τῇ βασιλέως γαμετῇ προσῆλθον οἱ ἀμφὶ ἀμμώνιον, τὰ κατ᾽ αὐτῶν βεβουλευμένα θεοφίλῳ μεμφόμενοι· ἡ δὲ, ἐπιβουλευθέντας αὐτοὺς ᾔδει, καὶ τιμῶσα ἔστη· καὶ προκύψασα τοῦ βασιλικοῦ ὀχήματος, ἐπινεύσασα τῇ κεφαλῇ καὶ εὐλογεῖτε, ἔφη, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ